

"Шоро пиалан улыт яндар шўман-влак:  
пуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

# Шўм-ЧОН-ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ГАЗЕТ 8-МЕ № 2013 ИИ ДЕКАБРЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший архиепископ Иоаннын благословитымыже почеш



**Номерыште  
лудса:**

**ЮМО  
ПУЫМО ЫРЕС**  
3 стр.

**СВЯТИТЕЛЬ НИКОЛАЙ  
ЧУДОТВОРЕЦ**  
4-5 стр.

**АРХИЕРЕЙСКИЙ  
СЛУЖБО-ВЛАК**  
6-7 стр.

**ЕЛЕОСВЯЩЕНИЙ  
ТАИНСТВЕ**  
9 стр.

**ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ.  
ФЕСТИВАЛЬ ЭРТЕН**  
11 стр.

**4 декабрь -  
ЮМЫМ  
Шочыктышо  
Эн Яндар Ёдыр  
Мариям  
храмыш пуртымо  
пайрем**



# Юмым Шочыктышо Эн Яндар

## Ўдыр Мариам храмыш

Эй, Ўдыр, колышт, уж да пылышетым  
пыште, Шке калыкетым да ачатын  
суртшым мондо! Кугыжа  
Тыйын моторлыкетым ужнеже.  
(Пс.44 : 11-12)

## пуртымо пайрем



Юмым Шочыктышо Эн Святой  
Ўдырым черкыш пуртымо  
лүмеш монастырь Курыкмари  
кундемыште революций деч ончыч  
лийын. Совет власть жапыште  
монастырым петыренит, тушто  
инвалид пöрт верланен, вара –  
школ. Кызыт тушто уэш черкым  
почмо, службо-влак эртат.

Израиль калык – Юмын ойырен налме калыкше. Тудо шке илыш корныштыжо шуко ойгым, нелылыкым чытен лектын. Тошто Сугынь мучашыш лишемын. Мланде ўмбаке Мессий (помазанник) толшаш нерген Священный Возымаш гыч паленит.

Тиде жапыште галилейын Назарет олаштыже шонгемше Иоаким ден Анна пелашыже иленит. Йочашт лийын огылат, нунылан мыскылымашым чыташ логалын. Вет йочадыме еш Юмо деч наказанийым чытышылан шотлалтын. Иоаким ден Анна шуко кумалыныт. Йочам пуыжо манын, Юмым шокшын сөрваленыт, да йодмышт арам лийын огыл. Келгын ўшанымыштлан да закон почеш илымыштлан көра Юмо нунылан шонгылыкешышт ўдыр йочам пуэн. Тудым Мария манын лүмденит. Ача-ава суртышто ўдыр кужу жап илен огыл, вет тудо Юмылан сөрымö улмаш.

Юмын ончылно коштшо манын, кум ияш ўдырым черкыш, Юмын храмыш пуртымо.

Кугу өрмаш! Мария ўдырым первосвященник черкын Святой дечат Святой верыш пурта. Тушко архиерей шкежат идалыкеш ик гана веле пурен кертын. Суксо-влакланат умылаш лийдыме тиде паша могай амал дене лийын? Кузе изи нөргö ўдыр шочмо пöртшым, йöратыме ача-аважым коден, шке кумылын илышыжым, йöратымашыжым Юмылан пуэн да Иерусалим олесе храм пелен илаш тўналын?

Тиде чылажат пророк-влакын курымла гоч ойлен кодымышт семын лийын. Нунын возымышт почеш пале лийын: мланде ўмбаке Утарыше толшаш. Тудо пöръенгым палыдыме яндар Ўдыр деч Святой Шўлыш леведме дене шочшаш улмаш. Тиде Ўдырын шўм-чонжо могай келгытан, шонымашыже могай волгыдо, порылыкшо мучашдыме лийшаш улмаш, вет Тудын деч Святой Троицын ик тўсшö (ипостасьше) капым налшаш улмаш. Сандене Адамын суапландарыме Тиде Ўдыржö Святой дечат Святой верыште вий-куатым поген, уш-акылжым порылыкеш шуарен, шўлышыж дене кушкын толын. Юмын храмже - тиде чынжымак святой вер, тушто айдеме порылыклан, яндарлыклан, йöратымашлан тунемеш.

Меат Юмын Ава деч тунемшаш улына, вет Тудо Херувим-шамыч дечат утла пагалышашлык лийын, Серафим-шамыч дечат танастарыдыме чапле лийын. Меат, храмыш чўкыдын коштын, Юмын Шўлышыж дене темына.

Апостол Павел тыге ойла: "Але огыда пале: те Юмын храмже улыда, да Юмын Шўлыш тендан көргыштö ила?" (1Кор. 3:16)



Революций деч ончычсо оралте

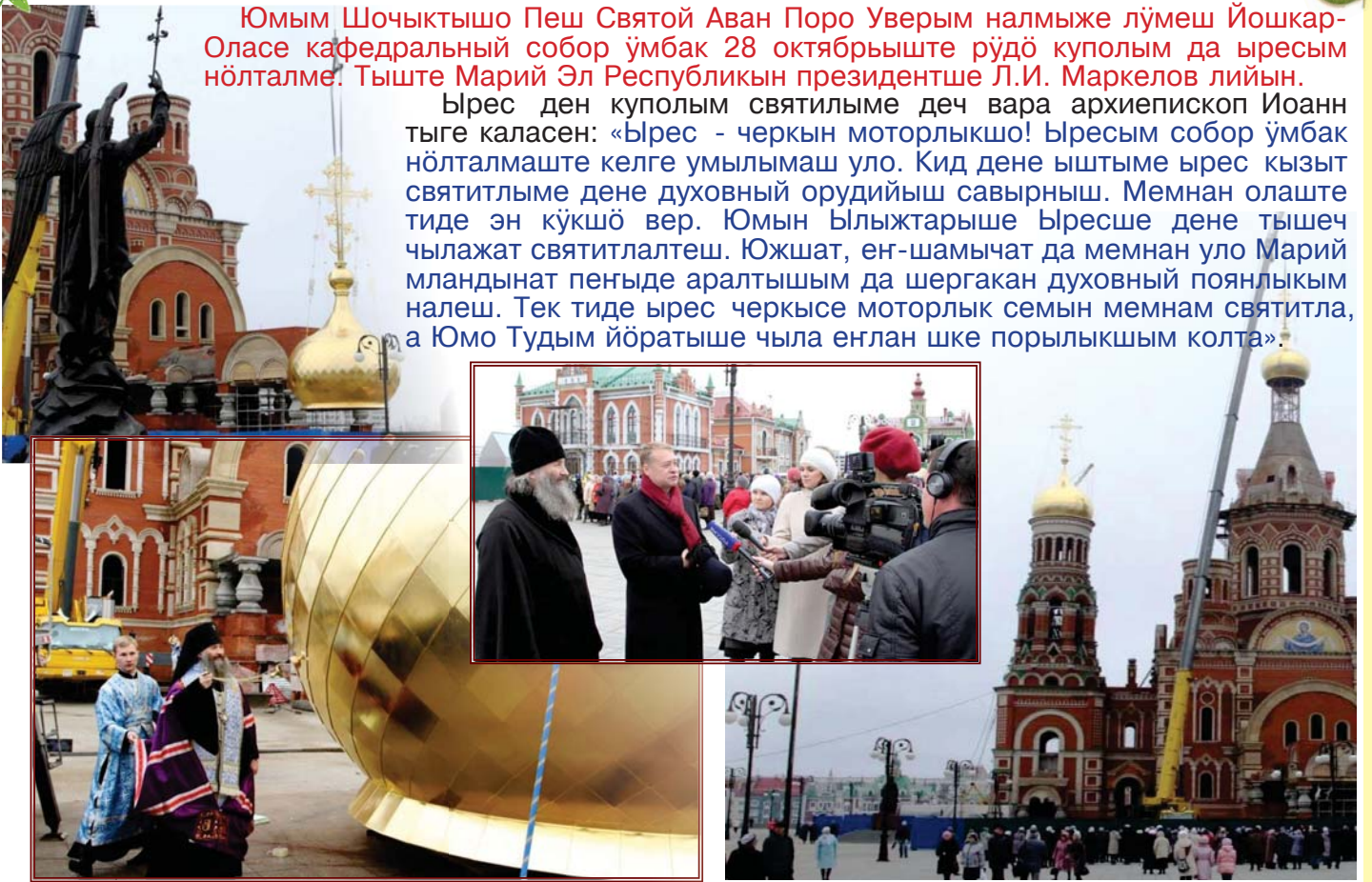


Кызыт службо тиде черкыште кая.  
Черке ончылно шогышо туя пушенге-  
влакым монахиня-шамыч революций деч  
ончыч шынден коденыт.



Юым Шочыктышо Пеш Святой Аван Поро Уверым налмыже лумеш Йошкар-Оласе кафедральный собор умбак 28 октябрьыште рудо куполым да ыресым нолталме. Тыште Марий Эл Республикын президентше Л.И. Маркелов лийын.

Ырес ден куполым святилыме деч вара архиепископ Иоанн тыге каласен: «Ырес - черкын моторлыкшо! Ыресым собор умбак нолталмаште келге умылымаш уло. Кид дене ыштыме ырес кызыт святилыме дене духовный орудийыш савырныш. Мемнан олаште тиде эн кукшо вер. Юмын Ылыжтарыше Ыресше дене тышеч чылажат святилалтеш. Южшат, ен-шамычат да мемнан уло Марий мландынат пеныде аралтышым да шергакан духовный поянлыкым налеш. Тек тиде ырес черкысе моторлык семын мемнам святигла, а Юмо Тудым йоратыше чыла енлан шке порылыкшым колта».



## ЮМО ПУЫМО ЫРЕС

каенна, молебным служитленна.

Виянрак поръен-влак неле ыресым нумалыныт. Курыкыш чылан кўзеныт: изижге, кугужге, эн шонго куважат. Курык умбалне батюшка ыресым святилтен. Вара ыресым шогалтыме да йырже кўм опымо.

Чылаштын кумылышт кўзен: курык умбалне ырес шоген – мемнан утаралтмашнан палыже. Йырваш пеш мотор, чонет куана: ўлно черке верланен, тудын ваштареш Иоаннын курыкшо, воктенак Юл эркын йоген эрта.

Курык умбак волыме, ме эше икмыняр жап тудо могырыш онченна: кўшно, пеш патыр салтак гай, Христосын тўрлў осал деч аралыше ыресше шоген.

Чўчкыдын ме Юмылан ўпкелена: але марийна аракам йўэш, але йоча-влак огыт колышт, але чер шуко, а окса шагал. Мом суленна – тудым налынна. А кузе налынна? Юмын чаманыме дене. Шке сулыкна верч ме тамыклан гына йўрена. Но Юмо мемнам чамана: мом ме сенен кертына, тудым пуа. Чоным утараш манын, каплан нелылыкым пуа. Ыресым ўнышын нумалын гына, айдеме Пылпомышысо Кугжынышыш пурен кертеш. Ышке ыреслан вуеш налаш – ызык.

Святой-влак туныктат: ыресым ме шкетын веле огыл нумалына, мыланна Юмо Шке полша. А эн неле годым Юмо ыресын нелылыкшым Шке ўмбақыже налеш.

**Юмын кулжо Ольга,  
Курыкмари район.**



Мемнан шочмо мландынам святиглаш да чыла осал шўлышым поктен колташ манын, Усола приходышто Малинов Александр ачана кугу ырес-влакым шогалта.

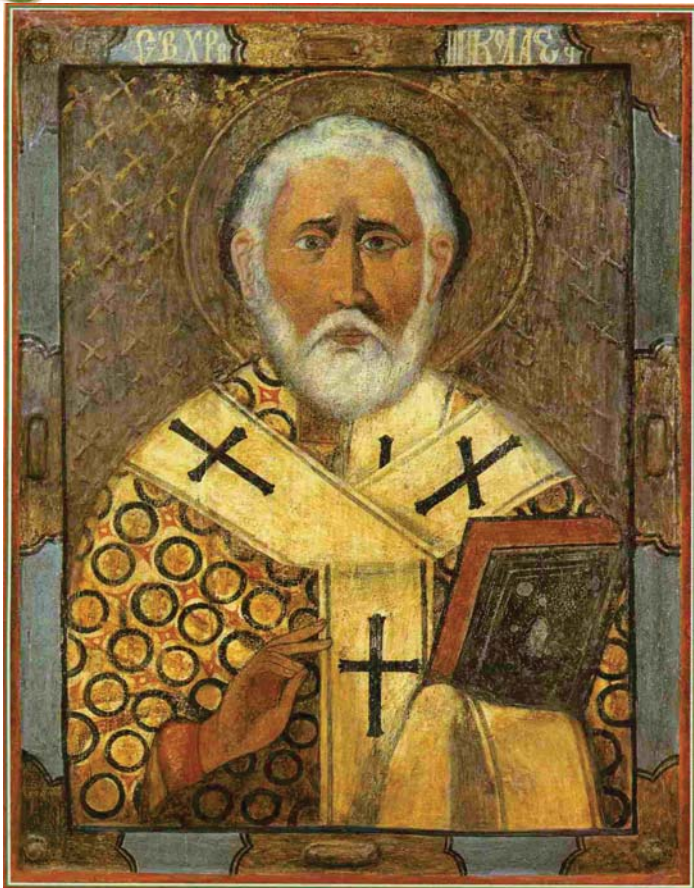
Юым йоратыше прихожан-влак ик шыже кечын Александр ача дене пырля куд метран кок кугу ыресым Усола корно савыртышыште «Иоанн» лўман курыкыш шогалтеныт.

Вес кечын тыгаяк ыресым чылалан палыме Аламнер курык умбалам вернадыме. Тиде куанле паша Юмын Ыресшым нолталме пайрем деч ончыч шукталте.

Кече пылан, а корно лавыран лийын. Калык ок тол манын, шоненна. Но мемнан эн ўшанле прихожан-шамычна лўдын огытыл, толыныт.

Ончыч Святой Троице лўмеш Изи Шындырысе черкыште Литургийым служитлыме. Вара крестный ход дене курыкыш





## 19 ДЕКАБРЬ - ЛИКИЙЫСЕ МИРЫ ОЛАН АРХИЕПИСКОПШО, СВЯТИТЕЛЬ НИКОЛАЙ ЧУДОТВОРЕЦ АЧАНАН ПАЙРЕМ КЕЧЫЖЕ

Сандалыкыште волгыдо шүдыр йўла, лўмжō тудын – святитель Николай Чудотворец. Шуко волгыдо святой-влак кокла гыч тудым эн чот пагалымаш уло христиан тўняште шарлен. Марий кундемыште шуко черке, часамла да святитлыме памаш святойын лўмжым нумалеш. Кожла-Сола, Актаюж, Нежнур, Куженер, Мариец да Косолапово селаште верланыше храм-влак Кугыжанышын аралыме улыт. Йошкар-Ола, Исменца, Виловатово, Усола, Ежово, Нартас, Юледур да моло кундемыште илыше калык святитель Николай Чудотворец лўмеш часамлаш коштеш. Корта ялыште, Оршанке, Куженер, Кожваж да моло вереат тудын лўмеш святитлыме памаш-влак шыргыктен йогат. Николай Чудотворец ачанан шўмжō енын ойгыжым пален, орланыше чоным лыпландарен да ырыктен кертын, а илыш корныжо йōратымаш гоч шуктымo паша дене волгалтын. Тудын кўкшō, вяян да

мондалтдыме чыла пашаже калык чонеш поро кышам коден.

Теве 1892 ийын Озангыште марла лекше «Житие святителя Николая, Мирликийского Чудотворца» книгаште тудын илыш корныжо, Юмылан служитлымыже, ен-влаклан полшымыж нерген ойлалтеш (текстым ожно возымо семын кодымо): «Руш кугыжаныш кумдыкеш святой Николайын лўмжō тыглай яралан ок жаплалт. Беда годымат, ойго годымат сōрвален, ўшанен кумалше-влаклан кечкунамат тудо полша. Святой Николайлан Юмо пуэн куатым тудым сōрвалыше-влаклан порым шукташ. Тудо кызытат шке куатшым чарныде колта чон дене ўшанен кумалше-влаклан».

«Письмо Преосвященнейшего Андрея язычникам-черемисам Уфимской епархии» манме книга 1915 ийын Озангыштак марла лектын. Владыка Андрей шке письмажым тыге тўналеш: «Авраам верам кучен илена маншемари шўмбелродо-влаклан йōратен каласыме мутем». Тудо Ўпō губернийыште марий-влак дене уна лиймыже, нунын поро улмышт нерген, кумылжо йōратымаш дене темме нерген ойла. «Мари калык дене шолыштмаш уке, йўмаш уке, тўрлō кўлдымаш алама паша уке, шке-влак пеш порын, ўнышын илат. Ик ватышт дене, семьяштым йōратен, Юмо пўрымō воктен, нуждам ужыт гынат, Кугу Юмым моктен илат», – манеш. Вара Авраамын илышыже да ўшанымашыже нерген мутшым тыге иктешла: «Авраам мемнан пагытыште ила ыле гын, Христос верашке пура ыле. Тиде верам тўжем ий ончыч руш-шамыч грек калык деч налыныт. Грек калык гыч шуко святой поро ен-влак лийыныт. Мари-влак Миколо юмым шинчат, тудлан пеш ўшанен кумалыт. Тудо мари-влаклан тўрлō ойгым ужмышт годым полша. Сандене мари-влак ала-мыняр шўдō уштыш верыш миен, тудлан кумалыт. Тудо Юмо огыл, тудым святитель Николай Чудотворец манаш кўлеш. Святой Николай саде грек калык гыч улмаш».

Йўдвелыште илыше калык-влакын нелылыкыш логалмышт годым тудо поснак вашке полша, вет тушто поранжат кугу, йўштыжат витара, корнымат вашке йомдараш лиеш. Тенгызыш лекше енын пушыжым сер деке виктара, мōнгō толаш йōным ышта. Святой Николай Чудотворецын полшымыж дене илен лекше ен вара черкыш толеш, тўсшым юмогаште ужын, шкеж дене мо лиймым каласкала, сортам чўктен, шортын-шортын кумалеш, таум ышта.



Марий кундемыште илыше-влак дене лийше чудо нерген поснак палемдаш кӱлеш. Святой Николай Чудотворецын лӱмжым 80ий наре нумалше Кожла-Соласе черкым 1940 ий тӱналтыште петыренит: черке арверым, юмогам луктеденит. Калык шып шоген, шукынжо шортыныт. Нумалаш полшышо лийын огылат, школ гыч йоча-шамычым поктен конденит. Кудывечыште костер йӱлен. Пожар манын, моло ялла гыч ен-влак куржын толыныт.

Черкыште ончыч школ, а вара клуб лийын. Кино деч вара икана черкеш изи ӱдыр мален кодын. Йӱдым помыжалтын, лӱдмыж дене шорташ тӱналын. Тудын дек шонго коча толын да каласен: «Тый ит лӱд, мый тыланет уремыш лекташ полшем». Удырлан кӧ полшымо нерген мӧнгыштӧ тогдаеныт.

Марий Элын ик районыштыжо илыше ӱдырамаш каласкала: «Мый пеш ковыран чияш да косметике дене пайдаланаш йӱратенам.

Икана ала-могай амал дене тыгай «моторак» черкыш пуренам. Воктенем шонгыен шоген да шыман каласен: «Тый чияжым ӱштыл, вес гана простарак вургемым чий». Мыйын ушем волгалтме гай лийын, каласымым вигак шуктенам. Черкыш мынар коштынам, но тудым вара ик ганат ужын омыл. Мый тунам святой Николай Чудотворецым ужынам шонем.».

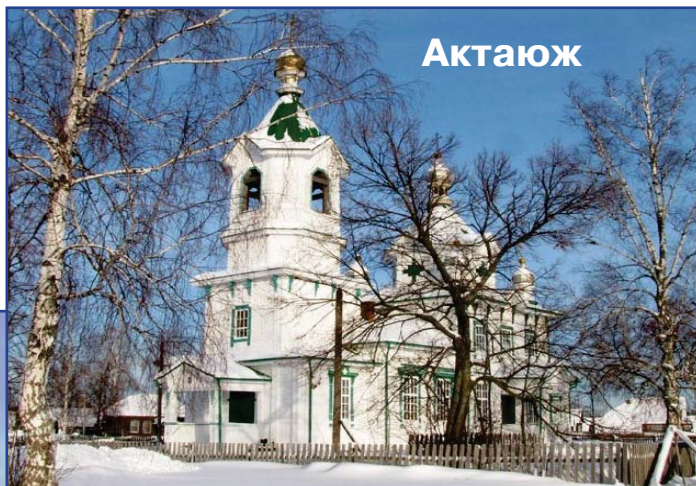
Икмынар ий ончыч Чернигов кундемыште верланыше Свято-Николаевский Батуринский ӱдырамаш монастырь гыч Николай Чудотворецын кандалгырак тӱсан «Крупницкий» иконыжым конденит ыле. Шукерте ожно тудо монастырьым татар-шамыч авыренит. Монастырьыште кочкаш уке годым святойым сӧрваленыт, да нунын ӱмбалнышт пыл погынен, тушеч манне гай ош шӱраш йоген. Тудым кочкын, ен-влак илен кодыныт да юмоналан тиде лӱмым пуэныт.

Марий ен дене але мемнан кундемыште лийше да святитель Николай Чудотворец ачанан лӱмжӧ дене кылдалтше чудо нерген паледа гын, возен колташ йодына.

**А.Чемекова ямдылен.**

## Марий Элыште Святой Николай Чудотворец лӱмеш храм шуко вере уло:

**Актаюж**



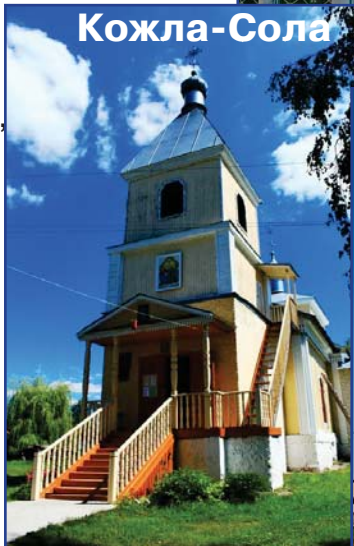
**Волжск**



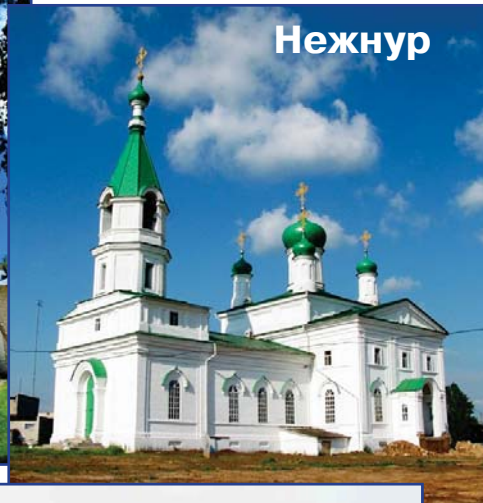
**Звенигово**



**Кожла-Сола**



**Нежнур**

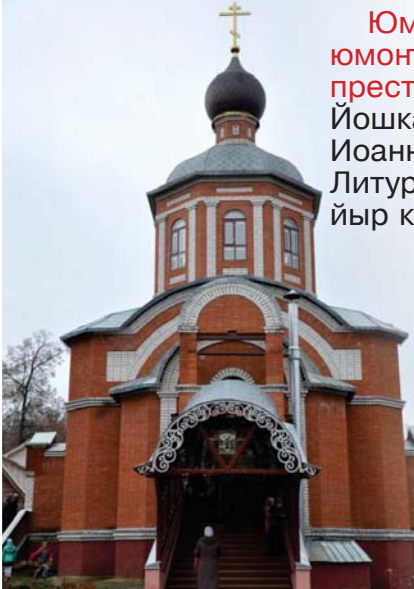


**Микряково**





Юмын Аван «Чыла ойган-влакын куанышт» юмонаже лумеш Волжск олесе черкын престольный пайремже 6 ноябрьште лийын. Йошкар-Оласе да Марий Элысе архиепископ Иоанн тиде кечыште тушто службым нангаен. Литургий деч вара молебен лийын, да храм йыр крестный ход дене савырненыт.



Кажне рушарнян Приволжский посёлкысо да Эмеково селесе калык Юмын Аван Леведмыш лумеш черкыш вашка. Нуным Евгений ача уло кумылын вуча. Тыште Ача Юмылан, Иисус Христослан да Святой Шўлышылан службым эртарат, уло кумылын юмылтат.

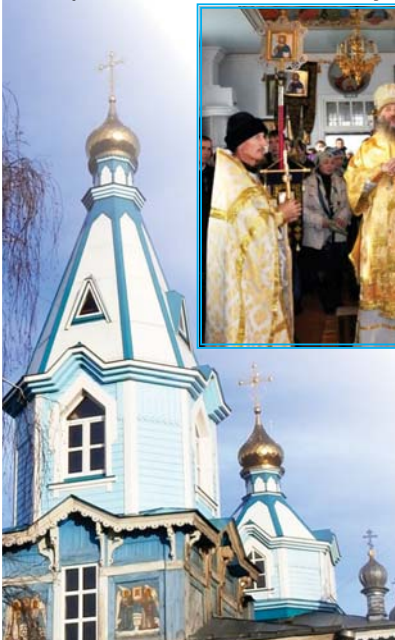
А 3 ноябрьште Йошкар-Оласе да Марий Элысе архиепископ Иоанн, протоиерей Евгений, иерей Сергей, протоиерей Алексей шке толмышт дене черкысе калыкым куандареныт. Тиде кечын изижат, кугыжат Юмо дене вашляш черкыш вашкен. Вет Владыко толмо годым чылан Пырчашым подылаш ямдылалтыт да службышто ик шўлыш дене юмылтат. Тыге Юмо деч кугу суапландарымашым налыт.

Службо деч вара черке йыр крестный ход дене коштмо годым Владыка калыкым святой вўд дене чывылтен. Вара Христосын Поро Уверже гыч ужаш-влакым умылтарен.

Рушарня школышто тунемше-влак изи концертым ончыктеныт. Кечывал эртымеке уна-влак чеверласеныт. Юмылан ўшаныше ен-влакын чонешышт кугу куан кодын.



**Вера Николаева,  
п. Приволжский, Юлвер кундем.**





25 октябрь, рушарня пайрем кече. Провой кундем, Чакмари (Красный Яр) селасе Святой Троице лүмеш черкыш кукшын пагалыме Владыка Иоанн толын. Мемнан черкым вуйлатен шогышо иерей Михаил Репин тудым калыкын йодмыжо почеш ўжын.

Тиде кече уло чакмарий калыкклан пеш куанле лийын. Чыла егат благословенийым налаш вашкен. Языкыштым касарен, Юмын пырчашым подылаш 70 наре ег вашкен.

Иывыртен толшо чыла калыкым архиепископ Иоанн Юмын вүд дене эмлен коден. Службо деч вара уло калыкым Красный Яр школысо кочмо верыште поян чес дене темше ўстел вучен.

Школ вуйлатыше В.Г. Кашков, православный культур кружок вүдышö Г.А. Степанова, туныктышо Л.В. Николаева да молынат тыршымышт дене тунемше-влак сай концертым ончыктеныт. Мучашлан школ музей дене палдареныт. Музей калыкын

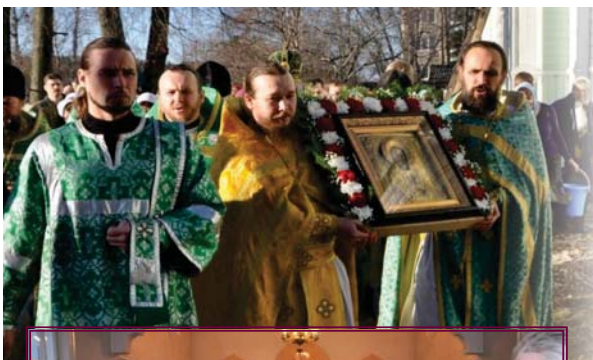


ожнысо илыш корныж нерген каласкала. Тушто шуко түрлө ўзгар ончыкталтын. Тиде чылажат уна-влакын шүмчонешышт мондалтдыме кышам коден, а Владыка Иоанн вес ганат толаш сөрен.

**Серафима Корнилова  
Провой кундем.**

У Торъял район Елембаево селаште Чот оралныше преподобный Андрей Критский лүмеш черке уло. 30 октябрьыште тушто Владыка Иоанн службим вүден. Молебн Андрей Критский да священномученик Анатолий Ивановский лүмеш лийын. Вара черке йыр крестный ход дене коштмо. Туныктен ойлымыжо годым Владыка чылаштым пайрем дене саламлен да, священномученик Анатолий Ивановскийын кумалмыш дене чыла еглан духовный тазалык лийже манын, тыланен.

Пайрем кочкыш деч вара Рушарнясе школын тунемшыже-влак йомын коштшо эргын пörтыл толмыш нерген притчым модын ончыктеныт.





# 17 ДЕКАБРЬ - ЧОТ ОРЛАНЫШЕ СВЯТОЙ ЎДЫР ВАРВАРАН КЕЧЫЖЕ

Шке чон яндарлыкше да Юмо верч чот орланымыш дене чапланыше святой ўдыр Варварам чылан палат да Пылпомышысо Ачан полатшым сѳрастарыше тамле пушан пеледыш дене танастарат. 4 курым тўналтыште Финикий кундемын Илиополь олаштыже Диоскор лўман поян ен илен. Тудын пелашыже,изи ўдыржым тулыкеш коден,самырык колден. Варварам ачаже чот йѳратен, тудын моторлыкшым ен шинча ынже уж манын, кўкшѳ башным чонен да ўдыржым тушто ашнен.

Варвара чолгыжшо шўдыран кавам, мландын моторлыкшым ончен. Эр ўжара нѳлталтме,кас кече шичме,ужар озым лекме, шурнывечын нарынче толкынжо, пушенге парчан лўнгалтмыже чонжым сымыстарен, да тудо йодын: «Чыла тидым кѳ ыштен?» Йўдшѳ-кечыже кавашке ончен да чыла Пўрышѳ улмо нерген шонен. Тиде чонын мом кычалмыжым Господь пален. Тудын ушыжым Юмын порылыкшо волгалтарен, кѳргѳ шижмашыже почылтын. Варвара шкаланже шке каласен: «Юмо икте лийшаш, Тудым айдеме ыштен ок керт. Мландымбалне чыла кучышо, чылаштан илышым пуышо да чылашт верч тыршыше Юмо икте».

Диоскорын торах кайымыш шенгеч Варвара христиан ўдыр-влак дене палыме лийын да Иисус Христос нерген икымше гана колын. Тудын Эн Яндар Ўдыр Мария деч шочмыжо, Шке эрыкше дене ен-влак верч орланен колымышжо, кум кече гыч ылыж кынелмыш нерген чон йўлен колыштын да шўмышкыжѳ пыштен.

Илиополь олаш купеч лўм дене ик пресвитер толмым Варвара пален налын, тудын деч тынеш пурен да христиан веран чынжылан тунемын. Юмым йѳратымышлан кѳра



**Серафим Саровский  
черкын Чот орланыше  
Варвара лўмеш ўыл  
приделыштыже  
архиерейский службо**

марлан кайыде илаш мутым пуэн, пўтым кучен, йўдшѳ-кечыже кумалын, молитвам лудын илаш тўналын.

Ўдыржын Ыресеш пудалыме Христослан ўшанымыш нерген Диоскор пален налын да, ўпшѳ гыч руалтен, мландыш лупшалын, чумен, тошкен, вара пычкемыш пѳлемыш петырен, пукшыде ашнен. Ўдыржѳ нерген эл вуйлатыше Марсианлан каласкален, шке ача-кочаштын верашт деке пѳртылташ йодын, Варварам тудын кидыш пуэн:

–Мемнан юмо-влакым шотлаш ок тўнал да мый денем пырля нунылан вуйым ок саве гын, ўдыремлан ом шотло, кермет семын орландаре, – манын.

Пенгыде пѳрѳенлан чытен керташат лийдыме орлыкым сенен лекташ Юмын вийже полшен, сандене ўдыр шыпак чыла чытен. Чара могыран Варварам ола мучко кырен да мыскылен коштыктеныт. Тудо ушыж дене эре сѳрвален: «Господь,Тый кавам пыл дене,а мландым тўтыра дене леведат, мыйын чара капемат петыре. Шотдымо енын шинчаже мыйын капем ынже уж».

Господь тудлан пылпомышысо ўжара гай вургемым пуэн да волгыдо суксо-влакым

колтен. «Ача шке шочшыжым пушташ пуа» манын,Возымаште каласымым шуктен, Варвара вуйжым кумык савен, керде дене руалмекышт, чонжо Пылпомышысо Качыжым ужаш куанен вашкен.

–Тўналтышдыме Юмо, мыйым да мыйын орланымашем шарныше чыла енлан Шке порылыкетым пу. Тудын дек вучыдымо чер тек ок лишем да, шижын шуктыде, колымаш тудым ок шолышт, – святой Варваран тыге йодмыжо кызыт мартеат шукталтеш манын, ўшанен кодына да, причастийым подылде, трук колаш огыл манын, тудым сѳрвалена.

Кугусаргычпѳртылшѳсалтак каласкален: «Госпитальыште икана йўдым помыжалтым. Омсашке, чашым кучен, ўдыр пурыш да мален кийыше сусыр салтак-шамычлан ала-мом подылтен кошташ тўнале. Мый декем веле ыш лишем,сандене, ѳпкелен, палате гыч лектым да чодыра велыш кайышым. Тиде жапыште немыч самолет чонештен тольо, бомбым кышкаш тўнале, мемнан госпитальна пудеште. Ўдырым мый вара иконышто палышым – тиде чот орланыше Варвара ыле, трук колышаш салтак-шамычлан тудо Причастийым подылтен шуктен».





# ЕЛЕОСВЯЩЕНИЙ ТАИНСТВЕ



Тиде таинстве годым, чот кумалын, черле енлан святитлыме ўйым (елейым) шўрат. Черым да чоным эмлаш тиде таинстве дене Юмын суапландарымашыже йодалтеш. Тидым эше соборований манит, вет тудым эртараш икмыняр священник погына. Кўлеш годым ик батюшкат собороватлен кертеш.

Господь лўмеш ўйым шўрен, тек тудын верч кумалыт. Ўшанен кумалмышт черлым паремда, да Господь тудым кынетла, а языком ыштен гын, титакшым кудалта» (Иак.5,14-15).

Апостол-шамыч нимом шке гыч ыштен огытыл, а Юмын сугыньлымыжо да Святой Шўлышын куатше дене туныктеныт. Святой апостол Павел галат-влаккан возен: «Иза-шольо-влак, пален лийза: мыйын каласкалыме Поро Увер айдемын огыл. Тудым мый айдеме деч налын омыл, тудлан мыйым туныктен огытыл, тудым мый Иисус Христосын почмыж гоч налынам» (Гал.1,11-12).

Соборований таинстве пўто годым эртаралтеш. Кажне черле ен тиде таинством эртен кертеш. Тидлан пўтым кучен, языком касарыман да причастийым подылман. Язык касарыме годым мондалт кодшыжо (но иктаж амал дене шылтен кодымыжо огыл) тиде таинстве дене касаралтеш. Святитлыме ўйым соборований деч вара мўнгў нангаят. Тудым подылаш але черле верыш йыгалташ лиеш. Чыла тидым ўшан дене ыштыман.



Таинствылан тўналтышым апостол-влак ыштеныт. Господь Иисус Христос тидлан властым пуэн: «Тунемше-влак каеныт, языком касарыкташ да Юмо деке савырнаш туныктен коштыныт. Нуно шуко иям поктен луктыныт да шуко черлым ўй дене шўрен паремденыт» (Мк.6,12-13).

Апостол Иаков каласен: «Тендан кокла гыч иктаж-кў черле гын, тек Черкын пресвитерже-влакым ўжеш, нунышт,

**Иерей ИГОРЬ САПАЕВ,  
Сотнур селасе Святой Троице  
лўмеш черкын настоятельже.**



# МЫЙЫН КУГЕЗЕ КОЧАМ

**Политический репрессий жап годым Марий кундемыште орлыкым чытыше 40 тўжем ег лўмеш 30 октябрь кечын Йошкар-Олаште памятником почыныт. Тушко шуко ег погынен: панихиде да пагален шарнымаш лийын. Тыгай орлыкым ужо ик ег нерген кугезе уныкаже воза.**

Кажне айдеме шке кундемжын, тукым вожшын историйжым палышаш. А тидым кызытсе жапыште ышташ куштылгыжак огыл. Вет шонгырак коча-кована-влак илыш дене чеверласат, шарнышыжат огыт код. Мыят шке тукым вожым шымлаш, ешнан историйже нерген шуырак пален налаш шонышым. Тиде пашам тўналаш ачамын лўмжў таратыш: вет ялыштына тудым «поп Славик» маныт. Молан тыге? Кушеч попшо? Тиде йодыш вуйыштем пўрдын. Эн ондак фамилийна кушеч лекмым пален нальым. Тудо Митрофан лўм гыч лектын улмаш. Кугезе кочам – Данилов Митрофан Данилович – Морко район Унчо селаште 1875 ийын шочын.

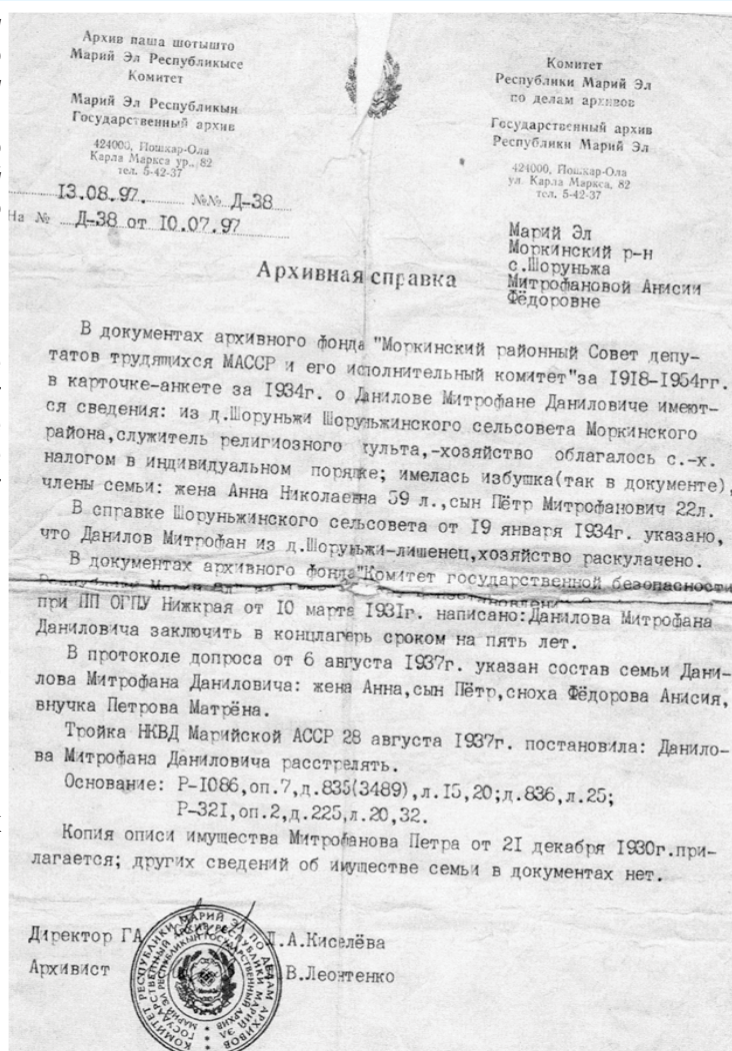
Икмыняр жап гыч ялыштына черкым чоненыт да 1895 ий 16 июнышто почыныт. Тудым чогаш оксам купеч Поляков Варфоломей Гурьевич ойырен. Черке изижак огыл улмаш: 7 чагым сакеныт, эн кугужо – 441 килоан, а эн изиже – 6.

Марина кован каласкалымыж гыч пале лие: кугезе кочам ончыч скипидар заводушто пашам ыштен. А варажым тудым верысе черкыш служитлаш шогалтеныт. Тиде черкыште кугезе кочам пашам кужун ыштен. Тудо поро да тыматле айдеме улмаш. Оралтыжат пенгыде, мотор лийын. Тўрлў вольыкым: ушкалым, шорыкым, имньым – кучен. Олма садше ыле, а пўрт шенгелныже кандаш куэ шке парчажым рўзен. Икмыняр куэже кызытат сурт олмыштыжо шога. Тусо шыгыр жапыште тыгай еным кулак, поян маныныт.

Батюшка Митрофанын илыме да паша ыштыме жап лўдыкшў лийын. Тунам миллион ден калыкым репрессироватленыт, раскулачиватленыт, титак деч посна судитлен колтеныт але лўеныт... Митрофан кочамат ўрдыжеш коден огытыл. 1930 ий 30 майыште РИК-ын пунчалже почеш черкым петырат. Тушто вара ялысе клуб верлана.

Архивыште аралалтше документ-влакым ончалмек, пале лие: 1930 ий 23 декабрьыште кугезе кочамым кучен нангаеныт, 1931 ий 10 мартыште судитленыт да 5 ийлан лагерыш колтеныт. Мўнгыштў 59 ияш Анна Николаевна ватыже да 22 ияш Петр эргыже кодыныт. Вара уло оралтыжым пуженыт, вольыкым поген налыныт. Еш нимо деч посна кодеш. Илышын чыла нелыжым, кочыжым чыташ логалеш...

Вич ий гыч кугезе кочам пўртылын. Адак эрыкеш коден огытыл: 1937 ий 6 августышто допросым ыштеныт. Йодыштмо документ



гыч пале: еш кушкын, ынде Анисия шешкыже, Матрена уныкаже лийын. Матрена уныкаже, Маюш кокам, кызытат ила. Шукыжым тудын деч пален налынам. Поп Митрофан лагерь деч вара Маюш уныкажым мўнгыштыжак тынеш пуртен.

Калыкыште таклан огыл ойлат: ойго шкетын ок кошт. Шонет, чыла нелыже ынде шенгелне: марийым лагерьыш нангайыме, нимо деч посна кодмо, землякыште илымыжат... Мыняр йўсым чытыме! А шучкылыкшо ончылно вуча улмаш.

Марий АССР НКВД тройкын 1937 ий 28 августысо пунчалже – Данилов Митрофан Даниловичым лўяш!

«Тудым йўдым нангаеныт да тетла Митрофан пўртылын огыл», – шинчавўд йўре шарна Марина кова.

Теве тыгай ойган историйым мый шке кугезе кочам нерген пален нальым. Шоналтет да уло каплан копыж-ж чучын колта, шинча йыр шинчавўд налеш.

Юмо ынже пўрў нигўлан да нигунам тыгай йўсылыкым чыташ, илышын тыгай йогынышкыжо логалаш. Тек тўня тыныс да илышна ласка лиеш.

**Митрофанова Алсу,  
Морко район, Шорунья**



# ДЕКАБРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

2 декабрь – Святитель Филарет Московскийын кечыже.  
 4 декабрь – Юмым Шочыктышо Эн Святой Удырым черкыш пуртымо пайрем.  
 6 декабрь – Святой князь Александр Невскийын кечыже.  
 7 декабрь – Чот орланыше Екатеринан кечыже.  
 10 декабрь – Юмын Аван «Знамение» юмонаже лүмеш пайрем.  
 13 декабрь – Святой апостол Андрей

Первозванныйын кечыже.  
 17 декабрь – Чот орланыше Варваран кечыже.  
 18 декабрь – Преподобный Савва Освященныйын кечыже.  
 19 декабрь – Святитель Николай Чудотворецын кечыже.  
 23 декабрь – Святитель Иоасаф Белгородскийын кечыже.  
 25 декабрь – Святитель Спиридон Тримифунтскийын кечыже.



## ФЕСТИВАЛЬ

## ЭРТЕН



Олыкмарий благочинийыш Звенигово ден Морко районласе приход-влак пурат. Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийын 20 ияш лүмгечыжлан пöлеклалтше фестиваль тыште эртен. Красногорский автофургон заводын тывыра полатысе сценыж гыч Рушарня школлаште тунемше-влак шке кундемсе черкын историйже, тудын кызытсе илыш-йогынжо да священник-влакын илыш корнышт нерген каласкаленыт. Шочмо элым, Иисус Христосым, Юмын Авам моктен муреныт, почеламутым лудыныт, сылнын куштеныт.

Олыкмарий благочинийыште тыгай фестиваль икымше гана лийын. Туге гынат тудо пеш сайын эртен. Ончаш толшо кажне енлан чот келшен. Нунын ойлымышт гыч раш: кажне кундемын историйже верысе калыкын илыш-йўлаже дене чак кылдалтын. Илыш йўлам чын шуктымаш верч священник-влак эреак чон йўлен тыршат.

**А.КОЛЬЦОВ.**



**Фестиваль годым.**





**ЯНДАР ПАМАШ**

Паша деч вара каналтен,  
Изи гына памаш воктен  
Шинчена авам ден коктын  
Чоным почын мутланен.

Күсен гыч луктын катыш

киндым,

Каласыш мыланем авам:

- Коштал кондо памаш вудым,  
Ешарена ме куатнам.

Памаш,памаш,яндар памаш,  
Мыняр ший вудым йоктарет?  
Эртен кайыше корныенгым  
Шке вудет ден кандарет.

Кызыт школыш мый коштам,  
Кенез жапым шарналтем.  
Эр еда мый чурием,  
Святой вуд ден шүялтем.

**Григорьева Светлана,  
Юлсер кундем,  
Приволжский школ,**

**Куанен чыялтена****Пагалыме изи йолташ!****Ушештарена:**

конкурсыш сүретдам

30 декабрь марте вучена.

Эн мотор сүретым газетеш  
печатлена. Серышыште шке  
фамилийым, лүмым, ийготым  
да илыме веретым ончыкто.

**Сенымашым тыланена!**

**Ушанымаш нерген туштен каласыме шомак**

Тудым пуш дене вес серыш вончыкта-рыже  
манын, ик ен колызым сөрвален:

- Вашкерак нангай, уке гын, пашаш вараш  
кодам.

Пуш дене кайыме годым тудо колызын ик  
пушгольмыштыжо «Кумал» манмым, а весыште  
- «Тырше» мутым возымым ужын.

- Молан нине мутшо кўлыт? - йодын тудо  
колызо деч.

- Кумалаш да тыршен паша ышташ кўлмым  
мондаш огыл, а эреак ушышто кучаш манын, -  
вашештен пуш оза.

- Тыршен паша ышташыже чыла енлан  
кўлеш, а кумалаш - тиде арам паша, жапым  
веле йомдарет. Молан тиде кўлеш? - каласен  
енг да кидшым веле лупшалын.

- Огешак кўл мо вара? - йодын колызо да,

«Кумал» манын возымо кольмыжым кўшкў  
нўлталын, весыж дене гына вудым писын куаш  
тўналын. Тыгодым пуш ончыко каен огыл, ик  
верыште веле пўрдын.

- Кумалме деч посна тыршен ыштыме пашан  
лектышыже могай, ынде ужат? Ик верыште  
веле пўрдына, пуш ончыко нигунарат ок кай.

Илышын кумда теңызшым ўшанлын  
вончышаш верч кок пушгольмыжымат  
кидыште пенгыдын кучыман. Кумалат да  
тыршен пашам ыштет гын, лектышыжат сай  
лиеш!

**САЙ  
УВЕР**

**«Шўм-чон изолык» газетын  
электронный вариантшым  
eparhia.ter12.ru странициште  
лудын кертыда.**

**МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ГАЗЕТ****Учредитель:**

Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархий.

**Савыктыше:** Кусарыше комиссий.

**Редакцийын адресше:** Йошкар-Ола,  
Вознесенский урем, 81, 224 каб.,

**тел.:** 45-39-54. **E-mail:** marlagazet@mail.ru

**Редакционный советым вуйлатыше:**

иерей Николай Чузаев.

**Редакционный совет:** Н. Федосеева,  
А. Чемякова, А. Титов.

**Компьютер дене келыштарыше:** Д. Смирнов.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА

КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Тираж: 900 экз.